

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in dijakih velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri-ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Birokracija in naš srednji stan.

Recimo, kar hočemo, v zdajšnjem veku igra prvo vlogo v političnem in tudi drugem življenju tržanstvo in mestjanstvo. Trebalo je pa dosta krvavega in nekrvavega boja, da si je priboril srednji stan svoje zdajšnje mesto v družini, trebalo je velikanskih in dolgotrajnih naporov, da si je ta važen faktor v človeški družbi pridobil veljave, priznanja, on in z njim celo človeštvo osvobojenje od krute mōre fevdalizma. To so drage, predrage pridobitve človečanstva in slobodno, neodvisno mestjanstvo in tržanstvo in s tema slobodno državljanstvo ne sme se prodati za lečno jed. Mestjanstvo je za zdaj tvrdnjava, v katero ne bi smeli pustiti nobene sovražne sile, mestjanstvo je svetišče, v katerem se hrani svetotajstvo slobode in kakor so nekdanj bila svetišča, cerkve pribežališča preganjenega človeka, tako je mestjanstvo sedaj ono mesto, kjer se brani sloboda človeške družbe pred sovražniki civilizacije in slobode.

Četrta, delavski stan je v porodih, pridobil in pridobiti mora kakor meščanstvo jedenkrat veljavo, ali za zdaj ima prvo besedo meščanstvo in tržanstvo, zdaj je mogočna in napredujoča in merodajna moč iskati še v srednjem stanu. V srednjem stanu ležijo zdaj pogoji daljnega razvijanja človeštva, v njem ima človeška sloboda svojo armado zoper kako bodi neslobodo.

To tvrdnjavo najdemo mej Angleži, Francozi, Nemci itd. Le pri nas na Slovenskem je po večjem tržanstvo in mestjanstvo v sponah neslobode, službovanja. Fevdalizem prejšnjih časov ga ne stiska sicer na železna prsa, ali fevdalizem birokratizma ga drži objetega in temu je treba upreti se.

Pri nas je meščan po večjem še človek,

ki misli, da je kak okrajni glavar ali kar si hoče „c. kr.“ osebe, skoro sam ljubi bog, ki vse ve in vse zna in kateremu je treba brezpogojno verovati, magari tudi tedaj, če je birokratska pamet kako bedarijo privatno nasvetovala ali napovedala.

Zakonom, postavam vso čast, če so tudi nekateri §§. ali mnogi slabi, respekt jim, počasi se uže prenarede in zboljšajo, čast tudi onim, ki kot izvrševalci teh zakonov pošteno delajo, službeno svoj poklic izvrševajo, ali da bi uradnik tudi izven svoje službe v mojih rečeh imel prvo besedo, tega pa nikjer ne najdem zapisanega in tudi ne v zdravej logiki pametnega uradnika ne. Tam pri izključljivo tvoje mizi te spoštujem, uradnik, zunaj in znotraj v zasobnem življenju in tam kjer mene postava kliče v javno življenje, imam sam glavo in ne dam jej zastoj jesti, v privatnem družbinskem in občinskem in drugem življenju, kjer meni beseda gre bodem reči opravljal kakor meni in mojej in mojih sodružnikov korist ugaja in ne bodem pri vsakej stopinji dejal: kaj pa bode gosp. okrajni glavar rekel; tam kjer, mi postava da prosti pot, ne bodem duše si tolažil s tem: ne morem drugače delati, gospod ta ali ta c. kr. me drugače prime. Vraga te bode prijemal, ti ga lahko deneš na suho, ker prvič nisi ti kmet ali mestjan, državljan zaradi njega na svetu, ampak kakor prav pametni ljudje pravijo, uradnik je zaradi tebe, in v drugo se mora uradnik na tvoje društveno stališče spustiti, ker drugače dolzega časa umre, ker v malih trgih in mestih je človek na človeka navezan in star pregovor je: da vsega lahko človek strada, le človeka, občenja z ljudmi ne more.

Včasih imaš meščan, kako prav pametno zdravo misel, praktičen človek si in zmirom

pomniš, da na zemlji stojiš, in tudi kadar v zvezde gledaš, ali kaj hočeš, ne sme tvoja obveljati, ker tvojo pamet si dejal v zadnji skrit kōt zadnje police in kar ti tvoj c. kr. sufler pravi, bode veljalo. Beži no, drugače v manjših stvareh si rad sam svoj, ali tam kjer je treba za-se in celo občino kako pametno ziniti, se trepetaje podvržeš možjanom birokratov. In kako bi se ljubi človek čutil, če bi videl, kako se taki možjani uredovani:

Veš, na vseučiliščih je kot dijak strašen Jakobinec, vse bi prekucnil in pride v državno službo in rudeča kapa je proč. Čudna kreatura je človek, in posebno človek, ki se je 24 let učil vsega zlodja. Mlad uradnik, še nij bil 30 let star in pravil ti je tako pobožno in kakor siv mož: človek ne moreš z glavo skozi steno, veš nij nič opraviti, ostanem na vse večne čase praktikant, avskultant, adjunkt, ali kar uže.

Idealom mladosti je dal tak človek slovo in tiho doma v svojej samskej sobi mu včasih ostaje, kar Schiller tako izrazi: „Wir Subalternen haben keinen Willen“;

Der freie Mann, der Mächtige allein
Gehört dem schönen, menschlichen Gefühle.
Wir aber sind nur Schergen des Gesetzes,
Des Grausamen; Gehorsam heißt die Tugend,
Um die der Niedere sich bewerben darf“.

in tiho žalostno pride človeška sloboda se jokati v sobo človeka, ki je nekdanj s toliko bliščem očesom jej daroval najlepša leta življenja, leta neodvisne akademične slobode. Ves respekt bi včasih človek izgubil pred človekom sploh, če vidi, da nekdanj za vse lepo tako navdušen fant, postane prav poslužen, ponižen filister. On je se ve da kakor vojak in temu nijso lastni možjani, če višji reče, da je kaj črno, potem je črno, magari da je belo kot prvi sneg.

Listek.

Rusija pod tatarsko nadvlado.

Po „Gramotnej“ spisal J. Steklasa.

Po vnanjosti Tatarji nijso podobni Rusom. Oni so majhne postave, z malimi očmi in redko brado. Poprej so živeli v stepah; hiš nijso imeli, nego stanovali so v šatorih, narejenih iz protja in pokritih s klobučino; v sredini tacega šatora so naložili ogenj, in dim se je vil skozi luknjo na vrh šatora. Le te šatore so vozili oni z soboj povsod, kamor koli so se obrnili. Vsak Tatar je imel žen, kolikor je bilo mogoče; žene so se kupovale od roditeljev, in čim bogateji je bil Tatar, tem več žen je imel. Tatarji so imeli mnogo živine, velblodov, volov, konjev. Verovali so v boga, ali klanjali se mu nijso, nego prinašali so žrtve različnim kumirom, narejenim po podobi človeške; klanjali so se solncu, mesecu

in zvezdam. Od mladih let so se učili jahati in streljati v cilj. Pazili so na živino, ali njihova glavna in najljubša zabava je bila streljanje v tarčo in jahanje. Tudi žene so jahale na konjih, ali njihovo glavno zanimanje je bilo gospodarstvo. Sploh so se priučavali Tatarji uže od mladosti vojski, in vsled tega je bil ves narod ratoboren, ter surov in divji. Mej soboj so oni živeli vedno v miru, nikdar se nijso sprli, ali z družimi narodi so pa postopali nenavadno divje in okrutno; izmučiti in ubiti tujega človeka jim je bilo veselje, ter vse jedno, kakor ubiti mačko ali pa psa . . . S početka Tatarji nijso bili narod silen, zato ker so bili razdeljeni na več plemen, ter je vsled tega tudi vsako pleme napadalo samo druge narode. Velike vojske nijso imeli. Ali pojavil se je znamenit človek, po imenu Čingis-Kan, ki je zjedini vsa plemena pod svojo oblast, ter na tak način povzdignil silo, pred katero je vse trepetalo.

Tatarji so prišli iz globine Azije in najsilnejše pleme je bilo mongolsko.

V tem času Rusija nij bila tako mogočna, silna in velika država, kakor je zdaj. Poprej nij bilo samo jednega samoderavnega vladarja, nego vsako mesto je imelo svojega kneza, ki nij bil nikomur podložen. Le-ti knezi nijso nikdar živeli združeno, mirno, nego vsak izmej njih je hotel biti najstareji nad vsemi in zatorej so trajale mej njimi postojane vojske, ki so čezmerno oslabile in ob moč pripravile ruske države. Razun razdorov in borb mej svojimi knezovi imela je Rusija tudi mnogo borb z zunanjimi sovražniki, s Švedi, Litvani in družimi. Nij bilo niti jednodušja, niti prijateljstva, pa tudi ljubezni ne mej ruskimi vladarji; vsak je samo na to gledal, kako bi mogel zavladati v posestvu družega, še celo pravi bratje, dedi itd., so se drli mej soboj in ubijali jeden družega. Očividno je, da Rusija takrat nij mogla biti silna; razdori so bili ve-

To se bode s časom predrugačilo, tudi uradnik v vladnej službi ne bode brez lastne volje, tu in tam najde se uže kak predhodnik teh časov, ali zdaj je po večjem še vse poslušno in ponižno tudi izven uradnega poslovanja.

Tam na Dunaji jeden potegne in vse ljube pametne ali neumne glave birokratnega aparata kimajo povsod in v vseh razmerah kakor marionete in kar je najžalostnejše ti meščan, tržan kimaš ž njimi. To nij lepo. Ti si mestjan včasih in si še zdaj pri družih narodih oni človek, ki do svojih možjan ne pusti tako z lahka nadzirajočih družih, ti si drugod človek, ki neodvisno in hudo brani nekaj in to velike važnosti: slobodno mišljenje, neodvisnost državljana, ti drugod svoj pot hodiš, kakor ti tvoj poklic veleva, in tvoja korist; ali je to drugim prav ali ne, to te ne briga; strahopetnost ti je, srednji stan, drugod prav tuja.

Bodeš rekel, da sem morda zagrizen sovražnik uradnikov. Ne, prijatelj, cenim ta stan, ali kadar vidim, da on soldata igrati hoče, kadar vidim, da vse pod svoje povelje spraviti hoče, kadar vidim, da hoče paša biti tudi v društvenem in drugem, njegovega kroga se prav nič dotikajočem razmerji, tedaj sem ljut in jezen zaradi tega, ker mi je nad vsem družim ljubo prosto slobodno razvijanje človeške družbe, ki se ne sme ukovati v ta ali oni papizem, ker mi je preljubo slobodno mišljenje in ker sovražim vse, kar samó neče misliti, kar povsod za vsako stopinjo vodnika potrebuje in ker vidim v tej odvisnosti našega mestjanstva od uradništva stare cape iz prejšnjih časov, ko je bila še policajna država v najlepšem cvetju in človeška pamet tri seznje pod ničlo, ko je bil uradnik vse in državljan ničla.

Sramujte se mestjani in tržani, da drugi za vas mislijo; sram vas, da vaše možjane zastonj v glavi nosite; grdo je, da vam je uradnik in bodi si bog si ga vedi kako diplomiran sveti evangelij; naš zárod se vam bode grohotal, da ste bili koncem 19. stoletja postreščeki, dninarji birokratnega aparata in ste se še celo bahali, da ste „liberalni“.

—c.

Loka ali Predel.

(Spisal V. C. Supan.)

I.

Sploh je znano, da se bije uže večletni peresni boj v žurnalistiki zavoljo železničnega

projekta Loka-Predel, boj kakoršnega še nij bilo, zavoljo nobene železnice. Ta velevažna stvar nij se razjasnevala samo za Kranjsko deželo, temuč tudi sploh za avstrijske državne koristi.

Mi Ljubljančanje, kateri smo proti Predelnej, za direktno zvezo z Rudolfovo železnico od Loke do Trsta in Muggije in proti katerej zvezi smo z vso eneržijo delali, zdržati se hočemo denes vsakih družih opomb. Najinteresantnejša okoliščina pak, da sedaj po toliko letih, na tisti dan (12. januarja t. l.) ko je subkomite železničnega odseka po predlogu poslanca Dumba Predelni načrt jednoglasno ovrgel, kar se smo uže prej nadejali, da je, pravimo drž. poslanec in komorni svetovalec J. M. vitez Teuschel, govoril v ostrem govoru v komornej seji za od vlade predloženi projekt Trbiž-Predel-Gorica; pri katerej priliki se je posebno nedelikatno obnašal in govoril o uže otvorjenej železnici Ljubljana-Beljak in da je črta Trst-Loka prava hčer greha v oziru železnice Ljubljana-Beljak. To terjaja odgovora.

Navajeni smo, pri duševnem boji rokovic nositi, zato vprašamo gosp. državnega poslanca in komornega svetovalca Teuschla, kje so dokazi, da je črta Ljubljana-Trbiž slab izrodek.

Kje dokaz, da je črta Loka-Trst hčer tega greha? Da! porod loškega projekta je tudi od nas iz Ljubljane izšel, a velečestiti gospodje tržaškega mestnega sveta se svojo pravo inteligencijo je nijso spoznali kot grešno hčer črte Ljubljana-Beljak, temuč so pristopili s pravim priznanjem stvari in z dopolnitvijo svoje dolžnosti k nam tako tudi večjidel previdnejših Tržčanov.

Da! za božjo voljo s poštenimi diskuzijami razjasnijo se pojmi in nazori in to tem ložje, čem večja je izobraženost in previdnost, in ne dobičkarstvo, da se je sedaj po preteku več ko 6 letih do prepričanja došlo, da je Predel-črta zavrgljiva, ne samo iz geografičnih tehničnih, narodnih, gospodarstvenih obzirov, temveč tudi iz strategičnega stališča, so velečestiti gospodje subkomiteja železničnega odseka dokazali eklatantno, ker so ta vladni predlog zavrgli jednoglasno, in mi ne dvomimo ne jeden trenotek več, da bode parlament jednako odločil. Sploh bi jako čestiti komorni svetovalec tržaški, ki je, kakor čujemo, spediter, torej bi moral vedeti, kar mi dobro vemo, da takoj, ko bodejo dolenski arlska in ko bodo turške železnice dodelane, pojde celó vzhodno-indiška pošta od Boden-

skega jezera doli čez Beljak-Ljubljana-Saloni, in ne več čez Brindissi.

Kje je tedaj slab izrodek železnice Ljubljana-Beljak? Vse od nas projektirane kranjske železnice spadajo, kakor smo uže dosta dokazali, v periferijo evropske železne zveze, ter vsak star spediter ve, da je bila Ljubljana nekdanj največje speditersko mesto monarhije. In res, ne moremo se dosta čuditi, da je večina tržaške trgovinske zbornice še vedno za Predelsko železnico, akoprem se vladni predlog glasi za železnično črto Predel-Trbiž-Gorica in menijo ti gospodje trgovci v tržaškej trgovinskej zbornici, da bi zaradi par milj krajše *) predelske črte potem mogli s celim svetom konkurirati, ter da se bode potem celi svetni promet predrugačil. Kako jasna in previdna je zadnjič izšla brošura nekdanjega trgovinskega ministra Willersdorfa, kateri je tudi odločno proti Predelskej železnici, tedaj tudi nasproti govoru gospoda Teuschla.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. januarja.

Iz *Dunaja* nam kratek telegram dogodek poroča: Gospodska zbornica je z malimi izpremembami potrdila klostersko postavo v tretjem branji, a je zavrgla postavo o uredbi pravnih razmer starokatolikov.

Na *Češkem* se zopet pripravljajo na volitve in sicer v deželni zbor. Ker je takozvana mladočeška stranka za to, da v deželni zbor bi morali vsi češki poslanci stopiti in tam zagovarjati pravice češkega naroda, če se uže prav ne udeležujejo državnega zbora, — bodo zopet po nekaterih mestih dvojne češke kandidature in neprijetno razdražena agitacija. Časopisi uže začenjajo.

Vnanje države.

Orientalno vprašanje se bode začelo na spomlad vendar tako razvijati kakor je bolje. Prusko glasilo konservativcev, zmirom dobro podučena „Kreuzzeitung“ prinaša na čelu svojega lista dopis iz Dunaja, v katerem se reče, da je Andrassy do sedaj proti krizi dobro operiral, ali za bodoče se ne bode mogel, ker on, ves magjarski politikar protivi se obojemu jedinu pravemu rešenju bosenskega vprašanja: ustrojstvu samostalne države in utelesenju Bosne Avstriji, ali jedno teh rešenj je neizbeživo, in sicer to drugo. Rusija se ne bode protivila, če Nemška in Angleška dovoli. Nemška nema več interesa magjarsko politiko podpirati.

*) Na zahod namreč samó, nasproti pa toliko milj krajši na sever po progi od Loke do Lauensdorfa ali Celovca. Kako pa stoji od Gorice-Trsta? Pis.

koviti, kakor tudi sovrašva. Tatarski kan je mogel s svojo ogromno vojsko lahko pokoriti Rusijo, ker se je imel boriti z vsakim mestom posebej. Da je bilo prijateljstvo mej ruskimi knezi, lahko bi se bili mogli zjediniti, ter zbrati veliko vojsko, s katero bi se bili lahko uprli Tatarom; ali kaj pa more jedno samo mesto proti celej vojski? In tako je mogel kan brez kaznjeno osvojevati in plemeniti mesta, paliti sela, ubijati in mučiti ljudi . . . kar je tudi delal.

Ruska zemlja je bila osvojena po Tatarih l. 1237. Tri sto tisoč Tatarov se je pokazalo v predelih Rjezanskih. Poprejšnji njihov poglavar Čingis-Kan je umrl, in Batij, unuk njegov, nastopil je njegovo mesto. Batij je navalil z mnogobrojno svojo vojsko v rjezanske predele, ter poslal poslanca z zahtevanjem velicega davka od knezov in občne pokornosti Tatarom; ali knezi rjezanski, muromski in

pronski so odgovorili: „Ko nobenega od nas ne bode več, potem bode vse vaše.“ A sami so mej tem poslali prositi pomoči k tadanjemu silnemu knezu vladimirskemu — Jurju, rekoč: „Denes bodo Tatarji vzeli našo zemljo, in jutri pridejo, ter vzamejo vašo, zatorej pomagajte nam. Ako ne pomoreš, bodo oni nas pobili, a jutri gotovo vas.“ Ali oholi vladimirski knez Jurij nij uslišal te pravične prošnje. On je mislil: jaz sem toliko silen, da moram sam odbiti navale teh poganskih Tatarov; in potem, ko bodo lepo pobili Rjezance, bodem jaz pregnal kneze njihove, ter vzel mesto in zemljo. Podobni nazori knezov so bili pravi uzrok popolnega razpada Rusije v tem času.

Knezi: rjezanski, muromski in pronski začuvši, da vladimirski knez nij ž njimi jedne misli, so sklenili poslati Tatarom davek, da bi je s tem malo potolažili. Darove je odnesel Feodor, sin kneza rjezanskega. Kan je sprejel

darove, ali je zahteval, da mu vsi knezi oddajo svoje žene, in posebno je želel dobiti krasno ženo Feodora. Vsi knezi so mu prošnjo odkazali. Feodor je bil za to ubit, a njegova lepa žena, začuvši o nesreči svojega moža, je skočila z malim svojim sinom iz visokih sob, ter se ubila.

16. decembra l. 1237 se je prikazala mnogobrojna tatarska vojska pod vodstvom Batijevim okolo zidin grada Rjezanja. Štiri dni je trajala bitka, peti dan pa, t. j. 21. decembra je bilo mesto razrušeno in požgano. Knez rjezanski je bil ubit z svojo rodovino; vsi prebivalci so poginili mučeniške smrti. Tatarji nijso bili zadovoljni s to pobedo, nego so šli dalje proti Moskvi. Tukaj so bile iz mesta poslane vojske proti Tatarom, ali te čete so bile uže v prvi bitki razbite in zmešane. Tatarji so prodrli v mesto, pobili mnogo stanovnikov, zaplenili kneza Vladimira Jurje-

Španjska vlada je v Valenciji dovolila volilni shod onih, ki hočejo znanega republikanca in blazega moža Kastelarja v parlament voliti.

Pruski deželni zbor je bil 17. jan. od ministra Ghamphausa odprt. Prestolni govor obžaluje, da na Nemškem kupčija in industrija tudi slabo gre in upa, da bode ljudstvo premagalo te težave. Državni dohodki niso tako veliki kakor se je proračunilo a ipak zadostni. Več postav se naznanja, mej družim jedna o svetovalstvu, ki bode nadzorovalo gospodarjenje z denarjem in premoženjem katoliških škofij.

Dopisi.

Iz Vipave 17. jan. [Izv. dop.] Dovolite, da priobčim čestitim bralcem „Slov. Naroda“ dogodjaj, ki se znabiti ne sme smatrati kot unikum v kroniki vipavskega trga, a vendar zasluži, da se zabilježi, ker je prouzročil toliko smeha in govorjenja. Stal je denes namreč pred oltarjem par z namenom se vpreči v zakonski jarem; par, ki zasluži res, originalen imenovan biti. Ta blagi par si misli: „Lieber etwas spät, als gar nicht“. Ženin je star 73 let, nevesta pa 65. To je sicer uže nekaj posebnega, a vsa stvar postane človeku še le potem prav zanimiva, če se njijne značaje in obnašanje kratko pred osodepolnem „da“ pozna.

Ženin sicer tako šantov, da hodi ob paclici, vendar zadnji čas tako nekako možko — predrzno stopa, kakor da bi se mu bil v srce vnel plamen strasti prve mladenčevske ljubezni. Nevesta, 8 let mlajši, je pa od neodvrljive in nepreprosljive starosti tako upognena, da uže kar v dve gubi leze. In če vkupaj sedita kako ga ona ljubeznjivo pogleduje! Ah wie schelmisch! Kako ga prikupljivo poboža. To so sicer otročje čenčarije, a če človek kaj tacega pri tako starih ljudeh vidi, nij potreba ravno, da bi bil obseden z boleznijo „Lachsucht“ da se ne bode srčno smijal.

Pa kaj še! Kmalu bi bil pozabil! 138 let in skoraj nobenega zoba! Ko je „gospod“ izreje družine omenil, je nadepolna nevesta tako milo-ljubeznjivo svoje majhine ustnice na smeh obrnila! Omeniti še moram, da se je pustil ta par od godca v cerkev spremiti. Da ju je nebrojna množica spremljevala, je samo ob sebi razumno.

Da! videti ta par — nevesto z velikim vencem — pred oltarjem, bil je za človeško oko res prijetno-komičen prizor. Bog jima daj srečo!

Kot karakteristikon naj še povem, da

se letos pri nas skoraj izključljivo vdovci in vdove ženijo.

Iz Krašnje 16. jan. [Izv. dop.] Letos imamo pri nas silo veliko snega, pa vedno še namerava padati. Na cestah imajo ljudje sè snegom dosta dela; kajti v obče je navada sneg iz cesarskih cest spravljati, pa to se po družih krajih godi se ve da prav redno in brez bojev, kar žali bože pri nas nij. Sneg je 14. jan. malo prejenal padati, torej je moral cestar delavcev za izmetanja snega naprositi. Zgodilo se je tudi. Ko so naprošeni delavci nekoliko rakije (kar je v Krašnji zelo v navadi) použili se odpravijo svoj posel delat. Do polu dne so še precej redno delali; naj večji nered je bil to, da so mimo gredočim kepe v hrbet metali, posebno „pasion“ so imeli na mlade devojke. Prišla je tudi ta dan po opravkih Josipa Pančur srednje starosti po cesti do cestarjev. Do njih dospesvi jo začnejo kepati in z lopatami sneg v njo metati, ona jim pa pravi: mislim da je cesta prosta vsacemu, torej me pustite v miru dalje iti. Na to jo zgrabi jeden za spodnji del života in jo prekucne prek ceste, jo vali po snegu, in ko se je pa braniti pričela jo hudo začne po glavi mahati s pestjo. Mimo pride nek „financar“ ter začne grajati to ravnanje, ko pa oni le vedno dalje bije in suva pristopi Ožekar in pravi: ubil jo ne boš tukaj pusti jo. Glejte! čudni prizor — popustil je jo in se spustil v Ožekarja, pa nij mu bil kos.

Mej tem uide Josipa Pančur in komaj dospe na svoj dom v Krašnjo. Doma se pa zgrudi na tla in se nič ne zavé. Hitro so poslali po duhovnega pastirja, da jej je zakrament poslednjega olja podelil. Teško bo še ozdravela. Župan je naznanil še tist dan sodniji, ona pošlje žandarme po tolovaja, pa nijso ga tist večer mogli v pest dobiti, drugi dan se je pa sam napotil k sodniji, da bo prejel zaslužno kazen.

Torej sedaj še pred cestnimi delavci ne bomo imeli miru? Dotični, koji imajo pri tem besedo naj skrbijo, da se v prihodnje take reči ne bodo godile, vsaj temu se vendar lahko v okom pride. Tacih in jednacij dogodkov je pri nas vedno veliko.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Dunaja 18. jan. Minister Lasser je nevarno zbolel na kongestijah v glavi. Zdravniki se boje, da ga bode mrtud zadel. Vsled tega so ustavoverni krogi silno popar-

je začel mej njima strašen boj. Pri vsej hrabrosti vojske Jurijeve in pri vsej herojskej navdušenosti in odvažnosti kneza Jurija, so vendar Tataři nadvladali, ubili Jurija in potolkli skoraj vso njegovo vojsko.

Po tej bitki so Tataři osvojili mnogo mest, ter se odpravili k mesticu Kozeljsku (v Kalužskej guberniji). Vendar nijso tako lahko pridobili tega mestica. Prebivalci mestica Kozeljska so se borili z veliko hrabrostjo; oni so potolkli 4000 sovražnikov, ter so se tako dolgo borili, dokler nij zadnji izmej njih padel. Leta 1240 so se Tataři prikazali pod stenami Kijeve. Letopisci pripovedujejo, da Tataři dolgo nijso hoteli vzeti Kijeve; oni so imenovali to mesto jedno najlepših na svetu; dohajali so nasladivati se z njegovo krasoto in veličjem; pošiljali so nekolikokrat poslance nagovarjat kijevskega kneza Mihajla, da se jim predá, ker oni ne bi radi tako lepega mesta razru-

jeni. — Došla je tudi novica, da Rusija organizira kontinentalno koalicijo proti Angleškej.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“) ima jutri 20. januarja ob 10. uri do polu dne pri tukajšnje deželnej sodniji tri ugovorna obravnavanja proti konfiskaciji števil 264, 268 in 270 „Slov. Naroda“ lanskega leta.

— (Slovensko gledališče.) Da smo v pustu, čutimo tudi pri predstavah slovenskega dramatičnega društva. Nestroy gospodari, in stara njegova moč kaže se vedno na novo. Zadnja nedelja prinesla nam je štiri-dejansko — zares dolgo — burko „Denes bomo tiči“ — t. j. malo okorno Železnikarjevo prestavo Nestroy-eve „Einen Jux will er sich machen“. G. Kajzel (Matijček) je imel „dober dan“ in ako vse drugo prezremo, bil je njegov „smehokuplet“ celega večera vreden, enakovrsten v dobrej izvršitvi svoje naloge bil mu je g. Kocelj (Melhijor). Prejela sta oba dva gospoda občno pohvalo. Bila sta pa tudi jedina, ki sta jo zaslužila. O gospodičinah ne govorimo mnogo, in morda jim s tem še najbolj ustrežemo; vsaj včas je v molčanji — največja galanterija. Drugi gospodje pa so se bili deloma menda navzeli „klasičnih“ izrekov Melhijorjevih, — bili so tu in tam „klasični“. G. Š. Paternoster (Plavec) je malo znal; g. Šušteršič (Bobek) — po občinstvu prijazno sprejet v tem prvem letošnjem nastopu, nij sicer nikakor zaslužil mrzlobe, s kogo ga je pozneje preziralo občinstvo, ter je opravičil sigurno več pohvale kakor marsikateri drugi; samo zadnji kuplet se mu je nekoliko vnesrečil; pa to nij bila njegova krivda. Bili smo zadovoljni z njim. O družih pa velja gori navedeno. Spregovoriti nam je še o soigranji, o ensemble-ju resno besedo. To je bilo tako okorno, da uže dolgo nijsmo kaj jednacega doživeli v slovenskem gledališči. In tu nosi vsak nekoliko krivde, najboljši, kakor najslabejši igrlec. Da nam je neprijetno, to konstatirati, vedel bo vsak, in pričakujemo, da nam ne bode več treba.

— (Iz Trsta) se nam piše: O ljubav, ti čut nebeški! Ti mladini sreča, a starim prepovedan sad! Kaj učiniš vse! — Bilo je nedeljo zjutraj, ko na tukajšnji kolodvor pride zala gospodičina devetnajstih let, hči necega pomorskega kapetana, hote se brzovlakom odpeljati v Ljubljano, kamor jo je vleklo srce, za miljenim ljubimcem, ki pa nikakor ne godi „chere mama“. Lepa gospodičina pa nikakor

viča, ter se odpravili k mestu Vladimiru. — Oholi knez Vladimirske je pustil v mestu svoja dva sina, Vsevoloda in Mstislava, a sam pa se je podal k reki Volgi, da tamkej zbere veliko vojsko in potem ž njo napade Tataře.

Mej tem pa so Tataři nastavili okolu Vladimira stenobitnih strojev, ter začeli boriti se. 7. febr. l. 1238 so Tataři razbili zidine Vladimira, ter provalili v mesto. Knez Mstislav je pobegnil z večjim spremstvom, Vsevolod pa, misleč rešiti se smrti, je prišel k Batiju z darovi: ali Batij ne gledeč na mladost in krasoto Vsevoloda, zapové njega pred njim ubiti. Škof vladimirske Mitrofan se je zaprl s kneginjo in z bojarji v Bogorodičnej cerkvi, ali Tataři so zažgali to cerkev in vsi v njej so nesrečno smrt storili.

Od tukaj so se Tataři odpravili na kneza vladimirskega, stoječega s svojo vojsko na reki Siti. Jurij je šel prvi proti Kanu, ter se

šili. Ali knez Mihajlo in vsi mestjani nijso bili tega mnenja, da se podado, ter so pobili poslance. Zdajci okroži Kijev brezštevilna tatarska vojska; po pripovedanju letopiscev nijso mogli Kijevljani jeden družega slišati od škripanja vozov tatarskih, rjojenja velblodov, rezgetanja konj. Po nenavadno dolgej borbi bil je Kijev vzet. V tej borbi se je posebno odlikoval kijeviski tisočernik Dimitrij, ki je bil ranjen in ulovljen, ali Tataři ga nijso umorili samo radi njegove hrabrosti.

Posle Kijeve je upokoril Kan skoraj vso Rusijo, naselil se na bregovih Volge in zastenjala je mati Rusija pod strašnim jarmom tatarskim. . . .

Mongolski jarem, ki je trl Rusijo dvesto-petdeset let, je imel na to zemljo velik vpliv v političnem, narodno-gospodarstvenem kakor tudi v pravstvenem pogledu.

(Dalje prih.)

nij pomislila, ka je preko železnice napeljan sel, ki dokaj hitreje prenaša brzovjave od kraja do kraja nego se pod njim vozi sajasti hlapon. Po brzovlakovem odhodu prispeje „chere mama“, ter zvedevša ubeg hčerkin veli policijsko brzovjaviti za njo. Nabrežini mora ljubeznjivi, istinito krasni pasažir izstopiti, ter odpeljati se z baš došlim poštnim vlakom nazaj v Trst. Obup se loti zaljubljene deve, pomislivši, kako sramoto si je sama zadala, in kaj poreko ljudje. Blizu postaje je uže hlapom kacih sedem hektometrov jedva je še oddaljen od dvorane, baš zavije v zadnji preduh (tunel). Bliža se bolje in bolje strašni trenotek — zdajci pa ubežnica odpre kupejeve duri, ter v tammem preduhu skoči raz vlak, mené ka bode v novo peš ubežala zalegovalcem. Samo ob sebi se umeje, da se je prebratko prevarila revica. Skakati raz vlak, ki vozi po dve minuti kilometr, bi vaje-nemu železničarju ne svetoval, povrhu še v temnem preduhu. Sirota pobila se je strašno, krvavela je na obrazu strahovito. Kaj in koliko se je pohabila, nijssem poizvedel precej sigurno. Nesrečnico odnesli so na materin dom. Kakovi občutki so pač obhajali mater, ko je dobila krvavo hčerko k sebi v naročje.

Razne vesti.

* (Proti Nemcem) so Francozje vedno še in bodo močno zavzeti. 7. januarja letos se je v pariškem Odeon-teatru igrala nova igra „Les Danicheff“, v kateri se predstavlja rusko narodno življenje. V tej igri je bil političen pasus, v katerem se pravi, da je divja zver napala Francoza — in Rus ga je rešil. Pri tem prizoru je bil v francoskem gledališču neizmerno buren aplavs in rokoplesk. To kaže, da so Francozje precej na Nemce mislili in da upajo na bodočno zvezo z Rusi in Slovani proti Nemcem.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je alj boleznj, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, in na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žlto, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, sluhšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vsučilišču v Mariboru zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo družih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.
Spričevalo št. 73.670.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Frešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih i občutnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zapretilo je dolgo časa moje šttdije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière pričel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalesscière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav ceró in okusno hrano, kot najboljši pripomeček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,
slušatelj javnih višjih trgovskih šol.
Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.
Neapel, 17. aprila 1862.

Gospodi! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijssem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženju čutnic, katero me je sem ter tja prega-

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

njalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvale, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem moje društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in poponega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici in tišanju v prsih.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanju in hušanju.

Revalesscière je 4 krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50 krat več na oani, ko pri zdravilih.

V plehastih posicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v posicah in tabletah vs 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijaskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih kazenicah ali povzročjih. V Ljubljani Ed. J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Pročamu, v Celovcu pri lekarju Birnscherju, v Spjjetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (304)

Dunajska borza 18. januarja.

izvirno telegrafično poročilo.		
Enotni drž. dolg v bankovcu	69 gld.	— kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	80
1860 drž. posojilo	112	—
Akcije narodne banke	912	—
Kreditne akcije	192	20
London	114	70
Napol.	9	21½
C. k. cekini	5	42½
Srebro	105	75

Za dame!

Podpisani usoja si naznanjati, da ima bogato izbiro frizerskih rečij, kakor: kite iz pravih las (60—100 centimetrov dolge) po 3 do 8 gld., chignone vsake oblike in bire po 6—12 gld.; dalje ima vedno pripravljene tudi crepevaljčke po 50 kr. komad.

Za večjo priročnost čestitih gospij ima tudi veliko zalogo specialitetnih las in zamenja stare izdelke z novimi.

Za mnogobrojno obiskovanje se priporoča (9—2)

L. Businaro,

frizér,

v zvezdnej aleji vis-à-vis kazine.

Naročila sprejema radovoljno ter jih v 24 urah natančno in najcenejše izvrši.

Za dame!

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarija in mlarnica,

zaloga vžigalnih, svetilnih in masčobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

(169—8)

Hrvatska vina!

Naznanjam, da imam več tisoč veder vina lastnega pridelka na prodaj, starega in novega. Roba je dobra in zdrava, cena, kolikor mogoče nižejša. Slovenci! če vam je mar zdrave in dobre kapljice, moja klet je zmirom odprta. Kdor bo enkrat pri meni kupil, bo gotovo tudi drugikrat prišel.

F. in A. Concilia,

nasproti nadškofovemu dvoru v Zagrebu.

(8—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Razglas.

Pri mestnem magistratu bo zarad oddaje za tekoče leto potrebnih smrekovih mostnic vrednosti okoli 900 gold.

31. januarja 1876

dopoldne ob 10. uri očitna dražba h kateri se poduzetniki vabijo z pristavkom da se dotični pogoji o dražbi in odpeljavi pri mestnem stavbnem vradu lahko pregledajo.

Tudi se bodo pred začetkom ustmene dražbe pravilno sestavljene pismene ponudbe sprejemale.

(15—1)

Mestni magistrat v Ljubljani,

11. januarja 1875.

Lekarna Piccoli

„K angelju“
v Ljubljani

pripravlja

Dorško olje

(Dorsch-Leberthran-Oel)

iz sale kitovih jeter, v katerem je železni jod (Jodür)

V 35.00 gramih olja iz sale kitovih jeter je 14 centigramov železnega joda (Protojodurum ferri.) (132—175)

Jaz ne bodem opisoval učinek železnega joda, ker ta je obče znan in se uporablja splošno v zdravilstvenej stroki.

Ta učinek pak postane važnejši, ako se združi z oljem iz sale kitovih jeter in je posebno zdaten v vseh onih slučajih, v katerih se more brzo pomagati oslabilenej redilnej delavnosti; kjer se mora dostaviti krvnej cirkulaciji večja kolikost teh elementov, kateri kri čistijo, ter s tem dajejo napravam sopenja večjo delavnost in pripomorejo do ustvaritve zdravnejše in večje krvne mase.

Jaz morem jih tedaj najtopleje priporočati kot najboljši pripomeček proti bramorjem (škrofeljnom), raktis, kroničnim izpustkom na koži, pljučnim kataru in jetiki.

Nakazanje o rabi. Olja iz sale kitovih jeter uživa se po 10 gramov trikrat na dan ali po zdravniškem predpisu.

Cena jedne steklenice 1 gld. av. velj.

Da se ponarejenju izogne, vti-sneno bode moje ime na vsakej steklenici.